

К6176

鈴木春信画

Малюнок японського художника Гарунобу

АКТИВІСТИ-МОПРІВЦІ!

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ, ЗАМОВЛЮЙТЕ МОПРЛІТЕРАТУРУ
— ПЕРІОДИЧНІ ВИДАННЯ: —
ЩОМІСЯЧІЙ ЖУРНАЛ

„ЧЕРВОНИЙ КЛИЧ“ ЦІНА: Окреме число 10 коп.,
на 3 міс. 30 коп., на 6 міс. 60 коп., на 1 рік 1 крб. 20 коп.
ДВОХТИЖНЕВИЙ орган ЦК МОПР'у з усіма матеріялами
що до організації МОПР'роботи, ЦІНА: Окреме число 5 коп. — **„БЮЛЕТЕНЬ“**

БАГАТО-КОЛЬОРОВІ ПЛАКАТИ:

Ставай до лав МОПР'у (Китайськ.) 35 коп.	Паризька Комуна 25 коп.
Всі на допомогу (В'язень) 35 „	Селяни 25 „
За світовий Жовтень 35 „	

К Н И Ж К И:

5 років МОПР'у. Ракоша 10 коп.	В панській Польщі, укр. мовою 07 коп.
Хвилі китайської революції. Броуна 15 „	„ „ „ рос. „ 07 „
Порадник МОПР'у 25 „	Збірка МОПР'пес, укр. мовою 31 „
Пам'ятка члена МОПР'у, укр. мовою 05 „	Под гнетом румунських бояр, рос. мовою 05 „
„ „ „ рос. „ 05 „	Під гнетом румунськ. бояр, укр. мовою 05 „
„ „ „ польс. „ 08 „	500 татарбунарських селян, укр. мовою 03 „
„ „ „ евр. „ 12 „	„ „ „ рос. „ 03 „
Стихи о боротьбі п застенках 10 „	
Нарис історії Ревруху на Заході, проф. Камішана 1 крб. 50 „	

Комплекти „Червоного Клича“ За 25 рік . . . 25 к.
„ 26 „ . . . 60 „
„ 27 „ . . . 80 „

Комплекти „Бюлетеню“ За 25 рік . . . 15 к.
„ 26 „ . . . 30 „
„ 27 „ . . . 40 „

МОПР - організаціям на усі видання 10 проц. знижки. При замовленні не менш як на 2 крб.

ПЕРЕСИЛКА БЕЗПЛАТНО

На періодичні видання передплата менш як на 3 місяці не приймається. Гроші до 2 крб. можна надсилати дрібними поштовими марками

Передплату та замовлення надсилайте на адресу: ХАРКІВ, ПУШКИНСЬКА 49, ЦК МОПР'у.
Пам'ятайте, що кожна куплена книжка, плакат чи журнал — зміцнює нашу допомогу політв'язням

АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО

торговли и производства предметов воени-
зации и обороны „ПОСТ. Ч. З. У.“

ПРАВЛЕНИЕ: ЦЕНТРАЛЬНЫЙ СКЛАД
Харьков ад. ВУЦИК'а Харьков ул. Свердлова 1

ОТДЕЛЕНИЯ:

Киев, Одесса, Днепропетровск, Луганск, Зиновьевск

Мелкокалиберн. ОРУЖИЕ русск. и заграничное

ПАТРОНЫ

ПРОТИВОГАЗЫ

СТРЕЛКОВЫЕ ПРИБОРЫ

ВОЕННАЯ ЛИТЕРАТУРА

ОТДЕЛ ВОЕННОГО СНАРЯЖЕНИЯ

:: ПОЛЕВЫЕ СУМКИ, КАБУРЫ И Т. П. ::

МАРКИ, БОНЫ,
 МОНЕТЫ, МЕДАЛИ
ОТКРЫТКИ

КОЛЛЕКЦИЯМИ, СЕРИЯМИ И ЕДИНИЧН. ЕКЗЕМПЛ.

ПОКУПАЕТ И ПРОДАЕТ

ЮЖНОЕ ОБ'ЕД. ОТД. СОВ. ФИЛАТ. АССОЦИАЦИИ

ВСЕГДА ИМЕЕТСЯ

— **БОЛЬШОЙ ВЫБОР** —

ЛУЧШИЙ ПОДАРОК ДЕТЯМ —

— **АЛЬБОМ ДЛЯ МАРК** —

ПОДПИСЫВАЙТЕСЬ НА ЕЖЕМЕСЯЧНЫЙ

— **БЮЛЕТЕНЬ-ПРЕЙСКУРАНТ** —

Южн. Об'ед. Отд. Совет. Филат. Ассоциации

ПОДПИСНАЯ ПЛАТА НА ГОД — 1 руб. 50 коп. С ПЕРЕСЫЛКОЙ

ПРОБНЫЙ № ВЫСЫЛАЕТСЯ ЗА 15 КОП.

НА ВСЕ ВОПРОСЫ — МАРКУ НА ОТВЕТ

Всю корреспонденцию адресовать: Харьков, почтовый ящик 234

:: АДРЕС МАГАЗИНА — ХАРЬКОВ, УЛ. СВЕРДЛОВА, № 18 ::

№ 15
8-го квітня
1928 року

ВСЕСВІТ

ХАРКІВ,
вулиця Карла
Лібкнехта № 11

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

ЗУСТРІЧ ВЕСНЯНИМ ГОСТЯМ

ВЕСНА надходить дуже поволи. А тим часом перші її гості—птахи—не чекають, доки сонце припече, а вже починають злітатися з далеких теплих країв. Вони там засумували за нашими широкими степами й полями, за зеленню наших лісів.

Як і завжди першими прилетіли шпакі. Цього року вони можуть бути задоволені (коли в їх є таке почуття). Харківські діти організували їм добру зустріч. Перших весняних гостей зустрічали по товариському. Чи пам'ятаєте, дорослі читачі, як ми іноді з вами зустрічали птахів. Хоч і сором, але віде гріха діти, з рогаток камінцями кидали в них, з монтекристів. А тепер...

1-го квітня всеукраїнське товариство захисту рослин та тварин організувало в Харкові „день птахів“. Проводити цей день закликало було дітей зі шкіл, дитбудинків та різних дитячих установ. З їхньої ініціативи для шпаків було виготовлено з 500 шпаківень і розвішано на деревах у садках, парках і скверах. Отже 500 родин шпачачих матимуть власні житла. Цим не обмежаться дитячі турботи про птахів. Наша молодь, юнацтво, як вірні друзі тварин, птахів та рослин ввесь час турбуватимуться, щоб ніхто не скривдив гостей весни.

А до шпаків тим більше треба поставитися уважніше, бо вони не звичайні гості, а корисні друзі людини. Вони також друзі дерев та рослин, бо винищують усяку погань, шкідливу для рослин.

Птахи можуть бути спокійними. Вони мають захисників. Діти на параді в день птахів дали урочисту обіцянку бути пташиними захистниками і інших навчати ними бути. Вони сказали: робити добре діло—„Завжди готові!“

Прекрасно, що з малих років діти трудящих привчаються робити корисну справу. Треба лише, щоб їхня ініціатива не залишилася без наслідування. Неодмінно треба, щоб і села організували у себе такі „дні птахів“, треба зробити, щоб кожен трудящий став другом дерева, птахи й тварини.

Фотографії А. Боюсова

РУКА

Оповідання І. Багряного

ЧОРНА й репана, ніби вузловата ріпа, що-йно взята з морозу.

Яків пильно розглядав її біля каганця, припухлу, тиснув лівою і сичав. З виразок повиступала кров. Намагався ступити пальці, а вони не сходились, ба навіть не розгинались по-людському. Так буває лише тоді, коли пальці задубіють на морозі, до болю змерзнуть. Але Якову не зрозуміло, що то значить—змерзнути,—хіба в нього вона коли мерзла, вона—ось ця рука. Біля щиколотки нарядився чиряк, здо овий такий. Яків сердито плюнув, роздер якийсь ганчір'я, попробував видавити чиряка, поморщився, посичав а потім зав'язав його, намочивши ганчір'я в воду.

Взяв зі столу великого ножа, спід столу витяг бруса, по-

відімкнув. На вулиці нікого. Вітер повернув з півночі і сердитий та колючий. Почав падати сніг. Одна постать вийшла назад з двору, перейшла вулицю і зникла навесупроти. За кілька часу повернулася знову і пішла в Семенів двір. Замкнула хвіртку і просто до піддашся. Там щось вовтузилося. Підійшов—защепотіло:

— Ну що?

— Порізав, усіх... аві писнули. О, у мене рука...

— Так, так, з другим би я не.. маладец, Яша... Так ж, обделаі усе як слід, щоб чисто, збери й звяжи...

— О, та я, Гдять його мухи...

— Ну, ну, вірю. вірю. Я на тебе, як на брата... гляди А. я там... А як засіріє, так і валай... Кажеш і не писни

— У мене?... щоб у мене?... так, трішки ж я їх сонних...

— Так гляди ж.

Розійшлись. Яків допив принесену горілку навхилки і встав.

* * *

На дворі вже зовсім засіріло, як раптом Семеновім дворі спалахнуло стовпом полум'я. Затанцювали тині, вгору полетіли весело іскри, кім'яхи перегорілої соломи.

На далекій дзвіниці вдарило підряд дев'ять у маленький дзвін. Це мусліо визначати — дзвонити, ось ця сама сотня. І тихо. Ніде нічого. Жодна хвіртка не рипнула, тільки десь у сусідньому дворі загавкав і завив собака. Полум'я то пригасало, знов спалахувало, іскри летіли і зустрічалися з маленькими сніжинками, хиталися з ними, на шляху, і гасли, падали сажею на сніг, на вулицю.

Жодного голосу, жодної душі в Семеновім дворі. Хтось десь вибіг похапцем з хвіртки, осяяв очі на ході, пробіг кілька ступнів, а потім повернувся, сердито плюнув, вилаявся, і вернувся в двір.

Мороз, аж скалки скачуть.

Скоро до Семенового двору з грукотом падали тіла пожежна команда. Передранкову тишу порушив стрівожив людський галас, чад від факелів, падали каніхи біля бочок з водою. Повибігали люде з двору, здивовані. Пожежники налягли на ворота.

Затріщали ворота, впали і...

Все замовкло. А потім регіт покотився юрбою. Серед величезного Семенового двору Яків побачив біля чотирьох, уже обсмалених і намазаних мазом свиней. Збоку горить вихоть соломи, бо негаразд вийшло хоч уже й розвіднилось. Двоє свиней, обшкрібаних, чи

Засідання Женевської конференції в справі роззброєння

клав його на лаву, натиснув коліном, поставив ближче каганця і почав зосереджено точити. Було за північ. За його словами, як раз та пора, коли „чорти навулачки б'ються“. Яків іще не лягав спати, і Яків не ляже спати.

На дворі ожеледь. Чути, як жалібно скриплять дерева. Вітер дряпається до хати, в манюпусеньке віконечко, плутається в онучах, що ними позатикано повибивані шибки, і ніби хоче підглянути, що тут так пізно діється, хто це й на що так понуро, так эле і так ритмічно, упевненою рукою точить великого ножа. У Якова виступив піт з насупленого чола; він обома руками тисне на ніж, з рота ллє воду потроху, потім піднімає до очей, пробує ножа пальцем, оглядає рихву, ще пробує пальцем, змуриць брови і знову сичить брус та ритмічно гойдається поспатлане, брудне волосся над спитнілим чолом.

Піано: коли б Яків виглянув на двір, то почув би, як десь співають треті півні і що вже пора.

На дворі вітер ходить, шльопав босими ногами. Слизько як. Яків обійшов свою обдерту хату, переліз через сусідній тин і подався городами. Нігде ні вогника. Все спить. Коли б не спізвितись.

Кривий Яків пішов на заробітки...

* * *

До Семенового двору відійшла постать, постяла. За хвилину навпроти рипнула хвіртка і через вулицю підійшла друга постать.

— Ти?

— Я... — і більше ні слова. Один поторсав хвіртку—вачинена. Тоді він переліз через паркан і

Демонстрація протесту Голандського МОДР'у проти білого терору в Індонезії та Хіні

пошкрібав би третю, та спинився, щоб подивитися на гостей. Сусіди реготалися: які ж бо чудні ці пожежники,—хіба вони не знають, що через три дні Різдво і що свиней смалять надворі. Брандмейстер скипів:

— Що? ніччю?! Гей, хазяїна сюди!

Яків обмив ножа і заходився шкребти далі, байдужий до свого. Його справа,—щоб не замерзло четверте, доки він шкребє третє. Назгрібав сажі, намочив її і ще раз намазав четверте,—оце його справа, і Яків заклопотано заходився дошкріпати третє.

Прибів Семен:—Я хазяїн.

— Чиї свині?

— Мої.

— Четверо?

— Мої..

— Ви різник?..

— Ні.

рука та нараниться, що потім як колода візьметься корою і ние довго та болить, ця „золота рука“. А проте ні мороз, ні огонь її не бере. І рани у нього, як каже Яків, заживають „як на собаці“.

Семена таки оштрафували на п'ятьдесят карбованців. Склали протокола й поїхали! Ворста повісила на своє місце.

* * *

Скоро поїхали пожежники, як до Семена в двір з'явився дебелий, присадкуватий, рудий чолов'яга. Стурбований і наляканий, він швидко блимав своїми поросячими очима, на диво малими на опасистому обличчі, бігав ними по всім і мигав білими поросячими віями. Зразу до Семена:—Ну, що, як?

— Оштрафали.

— Та ну, тебе?

— Ні, тебе..

— Що?!

— Та вже ж не мене, і не Якова, з якої речі я маю плагити 50 карбованців.

— П'ятьдесят карбованців?! Якове!..

Та Яків не чув, саме переважував свинину. Мотався як ошпарений, в комори на двір і знов у комору, носив, упадав ніби коло свого добра. Удруге рудий не зважився покликати, ще ж не різаних четверо, а другого Якова не знайдеш.— П'ятьдесят карбованців,—і рудому завудило.—Гм.. ну, хай кінчає, хай кінчає.. і поросячі очі на опасистому обличчі недобре насупились,—ні, це Яків, Яків усьому вина. А Яків тимчасом причинив комору, випив навхилки пляшку самогонки, взяту набір у сусідки, потяг наспіх ніж об мусат і взявся до другої четвірки.—Ану, хлопці, випускайте тепер уже можна різати на дворі а не душити їх у хліві, тепер уже все одно.

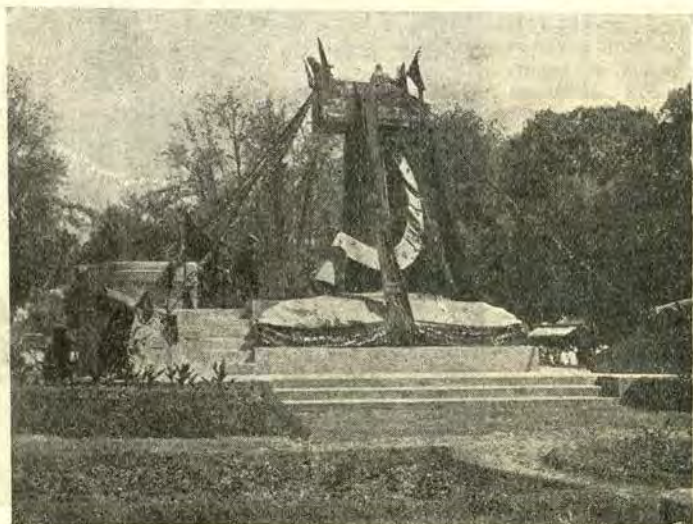
Випустили. Троє невеличких, а четвертий—здоровий кнур. Кілька чоловіка, що лишилися в дворі і гомоніли, попихкуючи цигарками, коли вгляділи кнура,—аж ахнули. Цікаво, як площі упораються з ним.—Ото кнуряка, пудів з двадцять. Яків і сам пошкодував, що випустив, та тепер уже не поправивш.

А кнур тимчасом, поки там управлялися з трьома, другими, встиг поперевертати всі цеберки, виламати палісадник коло хати, поїсти замерзлі поросята, допіру викинуті з поросної свині, і гасав по дворі. Він був страшний—боки позападали, шотина на спині наїжилася, а трубив кнур, як контрабас: брав у октаву, то нижче то вище.

— Тю, який скажений, як бугай, хай ти скажишся!— І дядьки постуналися коли „бугай“ пробігав мимо.—Там ікли самі по два вершки. Таких хіба з гармати стріляти.

І розігралася цікава баталія. Сусіди набоялись правда, але й насміялись до сходу. А Яків... Яків—як і завжди зі своєю рукою.

Фото „Ратая“

Пам'ятник Революції в Ташкенті

Перший Всесоюзний З'їзд Комуністичної Академії: Українська делегація на чолі з тов. М. О. Скрипником

— Гм.. Ну, та чорт з вами, то інші розберуть, хто вам завомив унікати податків і смадити вдома, а не на бойні. То мов діло, мов:—гонить штраф за тривогу—о! П'ятьдесят карбованців.

— Що? П'ятьдесят? Товариші, та дозвольте, та помилуйте! Це не мої свині, не мої..

— А то нас не цікавить, нам ніколи, ваше діло піде в суд, свині, там розберуть.

— Та, товариші, та ж уже день, а не ніч.. Та ж..

Брандмейстер зовсім ровгнівався.

А Яків робив собі своє, поперевертав свиней догори ногами, проспускав їх від шиї до хвоста і упадав біля них на моторний та спритний. Біля його вже трое помішників, і муштрує, що й як робити. Це його улюблене діло. Та ще хто заріже так, як він, Яків?

— О, правда, правда,—і юрба дядьків потокувала та'ки головами на його слова.—Вже його рука така, золота. Як заріже—чисто тобі, живо тобі. А яке сало смашне од такої свині заріже, то спаскудить. Ні, краще за Якова ніхто заріже, ніхто..

— А вже ж він такий у нас уродився щасливий. Золота рука Якова.

Поважні сусіди мадали свиней, вгадували, скільки буде сперекались, догадувались за ціну, знову мадали і дивилися на Яковину роботу. Іч, чисто й живо, він не поріже собі Яків, брудний і заморений, з краплями поту на чолі, ріс сусідської шани. І справді, як підходить Різдво, хто свині у всіх уличан?—Він, Яків, і на других сотнях він. Всі знають, знають його руку. І не бере він дорого—навіщо й кривдяти, на його вік вистачить. Усі передріздвяні та новеликодні дні у нього роботи по горло. Мотався з кінця року. Тоді в нього сезон, за всю зиму сезон, жнива. Та до того натрудиться, до того намокнеться, до того

* * *

ДО ВИБОРІВ У ЯПОНІЇ

„Рус-Фото“

Упоравшись із трьома, всі четверо — Яків та його помішники, перепочили. Яків зсунув шапку на потилицю, витер рукавом піт з чола, підперезався тугіше товстою матузкою: — А ну, хлоп'ята, тепер цього чорта, покажіть но, що то ви вмієте. Ану, здайте ікзамент... Микола, на ніж.

Бідний Микола озирнувся безпомічно на своїх товаришів, а товариші на кнур. Кнур хапав своєю пащею жмути соломи, тіпав нею на всі боки, як вихор, і грубив. У хлопців пропала відразу всяка охота здавати „ікзамент“. І на чорта його було випускати, диявола. Яків розсердився:

— Що? Ах ви ж, молокососи, за пазуку б вам, за мамину триматися, у лядьки гратися... Микола, дай сюди ніж.

Молокососи завбільшки за чугуївську верстуву, розгнівалися. Гриць спалахнув: — Микола, не давай ножа... А ну, хлопці, ну разом. Не заважай ніхто... Ми самі. А ви, дядьку Якове, закуріть і не задавайтесь...

— А ну ж бо, ну. А я подивлюсь та таки й покурю. — Яків сів на кучу снігу, вийняв кісета і закурив.

Почався екзамент. Хлопці атакували кнур в кутку і першим номером було Грицькове сальто-мортале через кнурову спину. Гриць дуже широко розставив ноги, кнур скористався з цього моменту, шугнув туди, наче в ворота, і висадив ворога в повітря. Миколою, що міцно вхопився за ногу, кнур виорав сніг по під парканом. Один Андрій устояв на ногах і то через те, що мав подавати тому нещасному, хто опиниться зверху, ножа. Хлопці посварилися.

— Та кинь ти к чорту ножа, подадуть! Держиш його, як мов свічку, богуза.

Погризались. Розібрало хлопців. І заходилися вони „верейов, єдиним фронтом. То було пальді покоцюрбилися, подубіли, а то хоч сорочку скидай.

— Ну ну, хлопці, могорич поставлю, — реготався Яків.

Що вже накатались всі та наволочилися, так до сходу. І все даремно.

— Ну, годі хлопці, поганий в аш ікзамент, ідіть ліпше закуримо, а він чорт ще побігає, хай він скається.

Закурили.

— Смієтесь ви, дядьку Якове, а попробували б ви сами...

— Хо, дурню, ти глянь, — і Яків підніс Грицькові до носа свого репаного, брудного кулака, — ось цією самою рукою я його й заріжу, і заріжу сам, сам... Хлопці засміялися.

Передвиборчі плакати на вулицях Токіо

кон, ось, — Рудий Гнат витяг жмут грошей з бокової кишені і потрусив ними. Люде притихли, вражені, — який з біса такий душний цей Гнат! Гнат хитро усміхнувся, він мав рацію, — як Яків ледве тримався на ногах, п'яний і стомлений.

— Хутко, дзвінко й весело потяг Яків ніж об мусан, хлопчиків. — На, тримай, подаси, як я крикну. Закурив, га

ПРИЗД НІМЕЦЬКИХ РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ ДО СРСР

„Рус-Фото“

ЦК МОДР'у запросив до СРСР одинадцять діячів Баварської Радянської Республіки, звільнених в німецьких в'язниць. Минулого тижня німецькі товариші були в Харкові

їх обступили дядьки. Що він мем Яків? А Яків розходився: — Дурні ви ще подушки слинили та прокинулись, як дядько вже чотирьох обшарпав і пожежників налякав! А я заріжу Сам, оцією ось рукою. Хіба то хіба то рука у тебе, то в носі длуб нею, ось рука, — і пішов і пішов.

— Так, у вас, дядьку Якове, тяжола, — промурмотів котрийсь.

— То-то, тяжола...

— Ну ти Якове не здавайся, жим, — озвався Бондар Семен, бачив всю вулицю. Йому закортіло шийні м'язи. Цікаво, як кнур виволочить двір, щоб не задавався. Та й за сив Грицька досадно. — Ти не задавайся тобі...

— Дурню ти, Семене, оце й Коли Яків сказав, значить точка.

Засперечалися. Надійшов і з поросячими очима, страшенно до всяких суперечок. Подумав, осміявся хитро і втрутився:

— Ну гаразд, Якове, я ставлю десять. Виграш — твоя, програш — одроблятимеш.

Яків подивився на нього, завагав п'ятьдесят карбованців... Рудий явся, а за ним і всі. — Що злякався ставлю 50, а ти рік робити. Я деркувато тріпнув головою: — руку! — і ляпнув об пухку червону чорною, як шльопаять цигани на яку. — Гаразд, 50? Тільки ти, Гнате, гравш, мені тебе, Гнате, шкода.

— Ну, що ж, ось свідки, — гротався Яків, витяг жмут грошей з бокової кишені і потрусив ними. Люде притихли, вражені, — який з біса такий душний цей Гнат! Гнат хитро усміхнувся, він мав рацію, — як Яків ледве тримався на ногах, п'яний і стомлений.

— Хутко, дзвінко й весело потяг Яків ніж об мусан, хлопчиків. — На, тримай, подаси, як я крикну. Закурив, га затягся й пішов, на шапку аж очі.

Кнур коло парку наїжився, дихав і налитими вью очима рота текла на стьоз. Нашарпав і вже не апильно ст... — Та тебе з'їсть ве!

— Що не? — він ножа, міцно тиснув його своєю чотирьохвузловатий і підняв себе:

Сусід реготали.

— А бачив? писне.

Яків нув на руку, тер, узяв матузку, з петлю і стамалу набитися до кнур очима і

ДО ЮВІЛЕЮ М. ГОРЬКОГО

Фото „Ратая“

Карикатура на Максима Горького (зі старих журналів)

Яків був уже близько, хуркнув як скажений і дременув по під парканом, аж загуло.

Почалося дике і хитре полювання.

— Ну ж, дурню, ну підожди ж... Все одно, заріжу, ліпше не бігай. Ну стій так... ну ж, дуренький... І Яків називав кнура найласкавішими іменами. Глядачі реготали з Яковового умовлення, а найбільше реготав рудий Гнат:—Та ти йому, Якове, цицьки пообіцяй, ха-ха-ха...

— Мовчи, Гнате, мовчи!—Йому самому було смішно.

Та кінець-кінцем обридло ходити за кнуром, і Яків змінив тактику. У

хазяйки попрохав він висівок і коли та принесла, висипав їх у відро, налив туди повно води, росколотив і показуючи кнурові, почав кликати. Той не йшов. Тоді Яків поставив, одним кінцем матузки обв'язав себе, а на другім налагодив петлю, одступив геть і став чекати.

Кнур підбіг до цебра і жадібно, булькаючи та захилинаючись, почав глатати мішанку. А Яків, обережно пригинаючись і шкандибаючи, швиденько підбіг ззаду, хутко схопив за ногу, і захопився надівати петлю.

Та кнур раніше виволочив ним увесь двір, вивихнув йому палець на руді, і врешті поніс просто на колодязь, що до верху обмерз кригою. Щемить... Яків пустив ногу, з розгону вхопився за цямрини і затримався. Кнур опинився на привязі,—петлю було одіто. Він метався, сковзався, падав, але даремне. Тоді одбіг, розігнався й кинувся прожомом вперед,—цямрини випорснули з Яковових рук і Яків схоплюючись та знову падаючи, поволікся далі. Зовсім вибився з сили. Вся одежа на ньому була подерта, подряпане обличчя закривавилося.

— Ну, здавайся, Якове, годі, ти програв!—гукав Гнат, щасливий од своєї вигадки. Він знав задалегоди, що так кінчиться, бачи, більше, він навіть думав, що кнур Якова зовсім уб'є. Але то невігідно,—годі, Якове, годі! Гната підтримали сусіди. Вони знали вдачу Якова, умовляючи та шкодуючи за ним. Ім таки було шкода його:

— Та ну його к чорту, Якове, годі, то Гнат пожартував! А джеж, Гнате?

— Що? Пожартував? Чи не пішли б ви...—і Гнат найжисся.

Що до нього в зуби потрапило, того не видереш. А тим часом Яків ухопився за стовп, що до нього прив'язували собаку, охопив обома руками і лезав, вимучений. Кнур бігав кругом, і було таке враження, ніби його запряжено крутити рушило до молотарки. Та помалу Яків підвівся, притиснувся до стовпа і почав його обходити, намогувати матузку. Кнур сам допомагав цьому, біжучи в протилежний бік. Яків спіймав момента, проліз по під матузкою і вхопився за неї,—єсть! Тепер однією рукою одв'язав од себе другий кінець, обкрутив її ще раз коло стовпа і міцно зав'язав.

— Ху!—Яків зняв шапку, витер піт з чола, почухав голову, і захопився закуривати. Вивихнутий палець напух і не слухався. Яків смикнув його, скривився, вилаявся, потримав у роті і сердито плюнув,—

— Миколо, іди но скрути мені цигарку. Дядьки загомоніли:

— А що, Гнате, програв ти, тепер ти вже програв сто.—Гнат скипив:—То не ваше діло!—а далі зневажливо зареготав.

— Хай він іще спробує зарізати, то пусте—прив'язати... Тільки ж ніхто не лізь, хай сам... от і подивимось.

А Яків усміхаючись докурив і гукнув хлопця:—А неси ножа. Стій тут близенько, та не бійся, дурню.

Всі чекали напружено. Чим то кінчиться ця історія?

Та історія далі була на диво коротка і скінчилася несподівано. Терпець Якову урвався. Він поваландався ще трохи, поки кнур зовсім не запутався, і опинився біля стовпа. Далі розлютований кнур схопив Якова за піджак, шарпонував, оддер полу..

Та Яків вмить нахилився, спіймав за передню ногу і з людською силою перекинув кнура набік. Кнур кілька раз схоплювався, але знову падав,—слизько, а руки мов залізні, тримають просто в лабетях. Яків опинився на ньому! Встати кнур

М. Горький та інтелігенція (зі старих журналів)

Конфіденційально.

ВАШЕ ИМПЕРАТОРСКОЕ ВЫСОЧЕСТВО

Считаю долгом почтительнейше доложить ВАШЕМУ ИМПЕРАТОРСКОМУ ВЫСОЧЕСТВУ, что мною, вместе с симъ, сообщено для соответствующих распоряжений Исправляющему должность Таврическаго Губернатора объ отобрании у А.М.Пешкова [“Максима Горького”] по сланнаго ему отъ ИМПЕРАТОРСКОЙ Академикъ Наукъ извѣщенія объ отобрании его въ Почетные Академикъ

Съ чувствомъ глубочайшаго почтатія

вашею чести бытъ

ВАШЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЫСОЧЕСТВА

Владимир Туринский

Карта 1902 года.

Владимир Туринский

В ЕГО ИМПЕРАТОРСКОМУ ВЫСОЧЕСТВУ

Великому Князю

КОНСТАНТИНУ КОНСТАНТИНОВИЧУ

Зразок гурбот царського уряду за М. Горького

не встиг. Всі ахнули. Це був дійсно номер Але то все, як казав потім Яків, спритність рук і тільки. Спритність його рук. От дигнати йому з однією ногою важко, а перекинути—то пусте. Хлопчик прожогом подав ніж і історія скінчилась. Удар був за всі удари.

— Ото удар, ото дійсно рука, я думав його й з гармати не вбаш, а він... Голосні вигуки здивування, дотепи—сповнили двір. Гнат закусив губу.

Покепкувавши з Гната, люде розійшлися.

Яків перекинув кнура черевом униз, повиправляв йому ноги, і захопився скубти. Палець не дав спокою.

— Та ви хоч відпочиньте, дячку Якове; що це—для рідного батька, чи що?—Це Гнатові наймичка:—все одно дорожке не дасть.

— А й правда, їй бо, правда... Ех, Марусю, Маруск!..—Яків мотнув головою, пошпуривав скубельку в сніг, витер об щотину руку і сів зверху, знітившись. Потім голосно висякався і закури́в.

* * *

У рудого Гната хата на помості, хата обкладена цеглою; стоїть над вулицею, пишається геранями з вікон. А ворота у Гната як у магната, і горобець не перелетить, не то що, ні в сучок не підглянеш, ні в щілину не подивишся. Добре збито, по-хазяйському абито, аби людське задрісне око не гуляло, не нишпорило. Хто зна, що там у середині, тільки й чути, як собаки брешуть. Сюди, до Гната, йшли хлопці на могорич.

Останнім прийшов Яків.

Його посадили край столу. Яків скинув свою засмалцьовану шапку, кинув її під стіл і попрохав крейди. Проклята печія, як вона його мучить! А коли зїсть шмат крейди, то наче нічого. Могорич чекав на столі.

Потім багаті пили, багаті пятакали. Гнат був веселий і все припрошував, на великій чорній його піці плавала масна помішка. Та й усі були веселі. Лише Яків сидів мовчки, стомлений, і все пив та пив горілку, не заїдаючи, лише закурював.

І вже як всі добре понапивалися, і в кімнаті, надимленій до нікуди, стояв безглуздий п'яний галас, тоді Гнат:

— Ну що, Якове, почитаємся?

Яків подивився на нього здивовано, адже вони „читалися“ завжди на самоті, а відтак махнув важко рукою,—та все одно, валяй...

Гнат узяв виделку і почав нею копирсати незграбні цифри на залитому горілкою столі, ніби міністер який, вирішуючи бо'зна яку важку справу:

— Так от, сьогодні восьмеро і вчора десятеро—вісімнадцятеро, так?

— Так.

— По 30 копійок, це буде... це буде... Гм, п'ять десять.

— П'ять сорок,—поправив хтось з хлопців.

— А ти пий собі,—в свою чергу поправив його Гнат, роблячи натиск на своєму слові. Руде, наче аж припухає від жиру червоне його обличчя вкрилось іржовою злості.—Та за попередню роботу я тобі винен тридцять карбованців, так?

Яків поморщився і потер рукою чоло.—Стривай, Стривай, Гнате, а позавчора ж ще п'ятєро.

— Що? Ага, так так, тьху ти голова дубова.

— Та й потім,—провадив Яків далі,—ти ж казав по полтиннику, а тепер по тридцять.

Гнат насупився раптом устав, отсунув з гуркотом стільця і стукнув об підлогу.—Он як! Ага! Ну, тоді давай уже говорити так говорить по справжньому, к чортовій мамі, чого маніжитья!

Гнат вийшов зза столу і забігав по кімнаті, не знаючи, з чого почати. Яків здивовано водив за ним очима. Всі напорошилися. Гнат:—

— Хто винен у тім, що мене оштрафили? Ти, ти, дурню! Хто винен, що...

— Гнате, а хто до мене з вечора прибігав додому і стяг мене з печі, щоб ішов...

— Іди ти ік чорту, я тебе й знати не хочу більше! Дурень! Ти мене розорив, ти, ти.

— Гнате,—вів далі лагідно Яків,—ти ж мені велів, ти велів сьогодні, ще й горілки приніс. Як засіріє, так казав, і смали. А я й попереджав тебе...—голова Якова не вмідчала всього і боліла.—Ах он що, ти може, Гнате, за свої прогнані п'ятьдесят карбованців злий? Так бог з тобою, ось тобі хрест святий, що я їх зрікаюся, хай... Тобі більше треба, ось тобі хрест святий!—Яків повернувся до ікони і тричі швиденько перехрестився. Хлопці здивовано загомоніли, стали сперечатись. Хтось підтримував Гната, хтось Якова. Гнат зареготав:

— Дурню ти, так я тобі й дав би. Ось, на, на,—він тиснув пальцем в одне оригінальне місце і посвистів.—Ха-ха-ха виграв!..—А відтак Гнат визирився:—а хто б його різав, Хто гроші платить, ти? Чи я? І за віщо я гроші тобі, дурню плачу? Я хазяїн, чи я наймит? Га?.. Досить. Штраф плачу я, а ти, розумієш, ти. Я тобі винен 30, а тепер ти мені буди винен 20! Чуєш?

Збентежений Яків витріщив очі і, як побитий пес, водив очима по всіх. Краплі холодного поту виступили йому на чолі. Настала мовчанка. Чути було лише, як із свистом і шумом вилітало повітря із застуджених грудей Якова. Він покинув голову.

— Ех, Гнате, Гнате... так мені дурнові й треба, од'їзди на мені, одкатався... Ти глянь на цю руку, і глянь на скарпу. Ти думаєш, з чого вона, рука моя, на людську руку схожа, якесь копито репане... Всі нею гидуєте, тільки до роботи другої не шукаєте. Одкатався, так мені дурнові й треба. З чим ти з'їв мов здоровля, чого ж ти ще хочеш? Чого ти, Гнате, хочеш?..—Та Яків не знаходив слів, все не те, все не в середині йому кипіло й пекло.—Я тобі як батькові, я ж...—

— Що ти, що ти варнякаєш іще?... Ти вже варнякай, про діло. Що ти? Я хазяїн...

Яків подивився на нього, похитуючись, змінився в обличчя, але стримався.

— Правильно... Хазяїн... і я тебе поважаю. Я тобі обклам? Обклам. Я тобі комини поставив? Поставив. А чи раз ти жалівся, щоб комини твої або не гріли, або куріли і все як не даром... ось цими руками.

В середині щось боляче урвалось.—Скотина ти, Гнате хам!..—раптом закіпчив Яків гострим зойком і распачливо крутив похиленою головою, запустивши скрочені пальці в волосся, при чому міцно-міцно стиснув вії, а спід них виступило кілька блудних капель і впало на стіл.

— Ех...—враз грюкнув Яків з якимсь диким звірячим лем об стіл, аж шклянки підскочили і задзвеніли болісно. Ті рука држала, та на міцно стиснутих щелепах напружилися м'язи.

— Ха-ха-ха,—зареготав Гнат,—поплач, поплач, а як же! Яків мовчав і розглядав праву руку, що чим далі то біла држала.

— Чуєш? 20 карбованців... Завтра на роботу, чуєш, ти? Яків мовчав. П'яний Гнат скипів:—

— Та що ти розглядаєш свою цацю?

Хлопці смідували спокійно. Один Парфило, підводчик, сів у кутку, білий як крейда, насуплений, і тремтячою рукою—скав калякути горілки зі столу. Яків здригнув і підвів губи йому боляче зламались, помовчав і видавив одривчасті з притиском:

— Так... робив... і даром робив... даром... і зламав тебе палець і все... Жери!..—а рука заходила ходором.

— А чого ж сини та не порятують тебе?—Гнат вдувся. Всі знають, як пишається Яків своїми синами. А тимчасом кажуть, десь порозстрілювали. По тих словах з Яковом стало щось дивне. Очі наилися кров'ю, обличчя перекошилось і в ніло як буряк, рука вхоплює а за стіл:

— Гнате!..—прохрипів,—Гнате, не чіпай синів!!! Не пай мене!..

— Ха-ха-ха, а як же,—пани, як і ти!

Вмить Яків осатанів. Враз із диким звірячим зойком вався, стиснув, зачепив за петельки. Та Гнат ударив Якова ногою в груди, аж той одлетів і вдарився об стіл. Люде поплювалися. Яків повів очима, одчайдушно заревів, вихопився халяви ніж, кинувся, замахнувся і...

...—в цей мент Парфило ударом кулака в вухо одкинув Гната до стіни.—Шалений удар ножем потрапив об стіл. Яків злизнав з колодочки. Сила розмаху була занадто велика, стрий ніж вмить одчепив чотири менших пальці від великого. Гострий широкий ніж відчепив чотири пальці.

— Ого вдарив!.. В останнє вдарив!..—прошепотів хтось із переляканих хлопців.

Пальці одпали на стіл та так і лежали скорчені. Всі, на Гнат, кинувся до Якова, а він як стояв, тик і залишився похитаний.

Підніс руку близько-близько до очей. Очі наилися слезами. Якусь хвилину дивився на неї, похитуючись, далі одвернувся і усіх здивованими чудними очима... А потім одвів руку і повернувся Гната так, що той одчинив собою двері.

А сам упав навзнік і закретотів зубами. Крізь стіну гіт прорвався тихий, распачливий шепіт, аж од самого стіни шепіт:

— Рука... проклята рука...

І стогнав і корчився на брудній підлозі.

Дитячий колектив Марчихино-Будьської семирічної школи, на Глухівщині закликав усіх школярів збудувати аероплана „Школяр“

Остап Вишня: „Коли моя, не зовсім уже кучерява, голова не різко контрастуватиме з веселими школярськими головами, прийміть, школярі, і мене, як бувшого школяра, до своєї компанії“.

Хатні садки—улюблена розвага японців

ДАЛЕКО на схід од України, саме там, де сонце сходить, а залізницею треба перетнути вздовж увесь Сибір, їдучи цілих три тижні (9.000 кілометрів) та ще й переплисти Японське море—до суходолу Азії притулилася тонесенька биндочка японських островів.

А то можна їхати ще самими морями,—від Одеси до японського порту Нагасаки. Хоч і довше плисти—45 день, проте цікавіше: Чорне море, Мармурове, Середземне, Червоне, Індійський океан і, нарешті, Тихий. Корабель плывтиме повз низку східних країв; Туреччину, Єгипет, Арабію, Індію, Малаю, Хіну...

* * *

Ще не дуже давно, якихсь півсотні років тому, Японія тільки от-от починала виходити на арену світової історії. А до того вона була маленька, кволенька держава, що в 1865 р. не мала сили дати одсічи 4 американським караблям.

За останні 50-60 років Японія стала одною з наймогутніших у світі держав з великим імперіялістичним апетитом: японська флота в наш часи

СУЧАСНА

Нарис

має третє місце після Англії та Північно-Американських Сполучених Штатів, її армія теж стоїть на однім з перших місць серед великих держав. За цей час Японія воювала з Хіною, з Росією, Німеччиною, а також брала участь в імперіялістичній війні 1914-18 р. р.; цілком підбила собі Корею, забрала половину Сахаліна, у Хіни вимусила великі концесії,—отже збільшила свою територію в два рази. Нині вона одна з найбільш активних імперіялістичних держав. У всіх царинах життя Японії за 60 років, що минули від революції, відбувся велетенський, дивовижний, справді американський поступ. До революції 1868 року, що скинула феодальний державний устрій та вивела Японію на шлях буйного капіталістичного розвитку—у Японії було щось 125 фабрик з 25 тисячами робітників, а їздили виключно людьми та вітрильними човнами. А нині Японія має 46.427 фабрик і заводів, більш як 4.000.000 робітників, близько 4.000 кілометрів трамвайних колій та 17.000 км. залізниць; в її торговельній флоті 6.000 пароплавів. Найцікавіше, що Японія, засвоївши європейсько-американську цивілізацію, техніку, громадсько-політичні методи та світові імперіялістичні апетити, майже зовсім не позбулася в своєму побуті й культурі суро-японської минувшини.

Отже, Японія—країна справжніх контрастів, де поруч зустрічається таке, що йому вже 1000 років, скажім, біля 400.000 статуй богів,

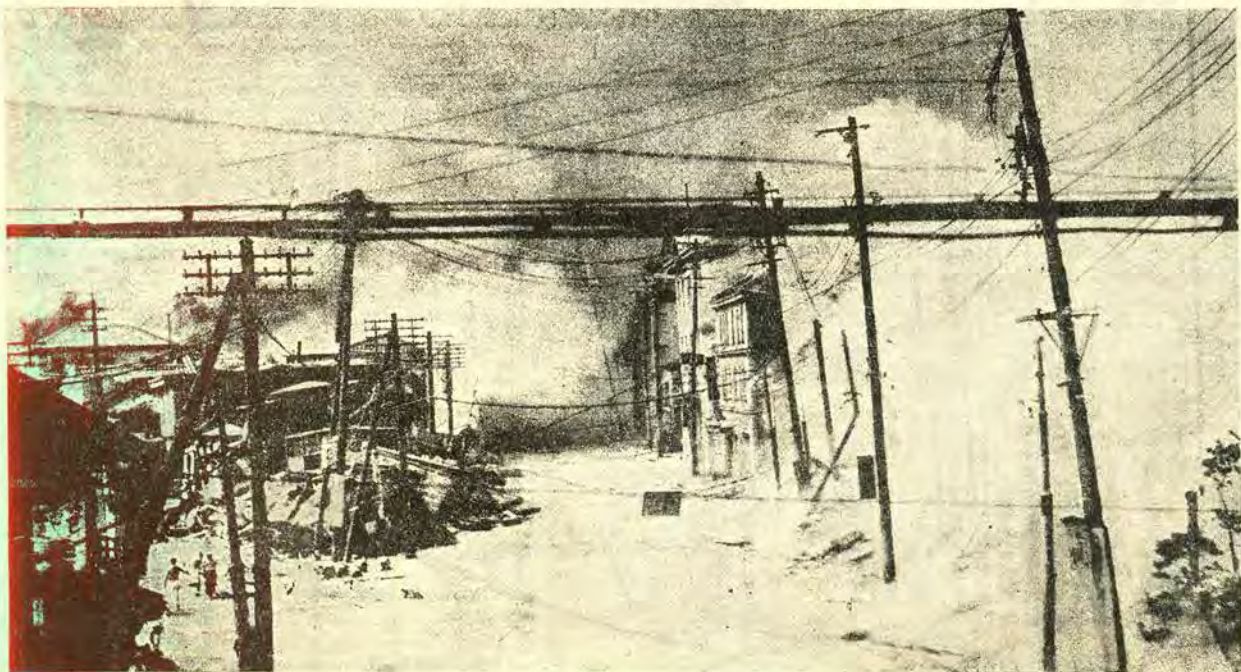
Це

і зовсім нове—біля 5 міль. пролетаріяту, тон стародавніх театрів, національно-японських (з самураями¹⁾, даймь²⁾ в Токіо видається 1.150 газет та журналів.

* * *

Як і у всякій „порядній“ буржуазній трудящому людові в Японії живеться зва пексько: селянинові, що пораяться по кмар на своєму „власному“ рижевому клаптичку чечареві, що оброблює поміщицьку землю; що працює по урядових та приватних робітнях, заводах, фабриках. Гірше всіх японський:

злиднях, особливо коли він не с узяти в орніж 1 десяти такі буванки, що іноді й встачає. Помврожаю, а й більше подар за япончаїми муси власникові-А треба ж себе й рожину якусь рахунками в шість дурорендар мов на оджу на 59 крб. на р40 чи 50 кашість душ, „Одягтресту“ те, кому що що Терешкоють штани, й однієї сорбо хоча б йому в, годків мину

В околицях м. Токіо після землетрусу

1) Самураї
2) Дайми

Центр

Японії підсоння тепле і біднота любісінько
онсь так, як мати на світ народила, хіба, що
зав'язав гавіркою чересла перев'яже та на голову,
ця, величезного, солом'яного бриля накопи-

дуванство швидко пролетаризується, молодь
зв'язує по заробіток на рудні, заводи, дівчата
о кождарми на текстильні фабрики; навіть і діт-
тикомеча 4—5 років віком, і та йде до заводів на

Садок-ліліпут

фабрикантові добре, він має багато де-
ршої сили, дарма що тисячі робітниць,
йому, дитей гинуть від надмірної, протягом
минулої доби, праці. Отже за охорону праці
нічого й говорити—експлуатація стоїть там
на найвищому ступні серед усіх капі-
Даймич держав, що в свій час послужили за

ЯПОНІЯ

Л. Оліва

зразок для будівництва капіталізму
в феодальній Японії.

В 1884 р. в Японії, у Токіо,
було збудовано вперше кінну залі-
зницю; ця подія дуже стурбувала
бідолашних рикш^{в)}, що відтоді лиша-
лися безробітними; вони швиденько
покидали свої лаковані курума (ві-
зочки) і заходилися трошити своїх
ворогів—вагони кінної залізниці.
Проте ґрунт для модерної рево-
люції створюється пізніше, коли
почала розвиватися в Японії про-
мисловість та більшати кількість
найманих робітників. Робітники
починають перейматися революцій-
ними настроями, організуються,
роспочинають з буржуазією бороть-
бу. Буржуазія ж намагається зада-
вити революційний рух, караючи
ватажків. В 1918 р. вибухло т. зв.
„рижове повстання“, що швидко
охопило всю середню Японію і бу-
ло приборкане лише після того,
коли уряд виставив проти повстан-
ців 10 дивізій війська та скарав
7.813 душ. Таким чином, внутрішні
сили японської революції склада-
ються з новонародженого пролета-
ріату та селянства. Особливо рево-
люційні елементи—це численні
орендарі, безробітні, що їх є близь-
ко 2 міль. душ, та корейці, що пра-
гнуть до визволення спід японсько-
го панування.

* * *

Ще в 1905 р. в ніч на 8 лю-
того Японія, не оголошуючи війни,
несподівано вдерлася до Порт-Ар-
турської гавані і потопила три
кращих кораблі Росії, а згодом за
6—7 місяців вщерт розбила могут-
нього „північного ведмедя“ під Тю-
реченом, Лаояном, Мукденом, за-
хопила Порт-Артур та пустила на
дно російську флоту під Цусімою.
З цього почалося безпосереднє зна-
йомство двох імперіалістичних хи-
жаків, вже „тертого калача“ в імпе-
ріалістичних справах—царської Росії
та молодій Японії.

Після Жовтневої Революції
японці, що на ту годину вже за-
хопили були Владивосток та значну
частину Сибіру, під переможним
нагітвом Червоної Армії звільнили
Далеко-Східну Республіку, відтоді
радянську. Далі Японія мусила
звільнити й північну частину о. Са-
халіну та визнати СРСР. Тепер
Японія стоїть що до інших держав
на обережній позиції; проте глибокі
суперечності між інтересами Япо-
нії за вплив у Хіні чи панування
на тихому океані з Англією й Аме-
рикою—раз-у-раз можуть призвести
до війни.

* * *

Японців відрізняє від багатьох
народів Сходу привітність, ласка-
вість у поведженні. Хоч і вперше
вас зустрічають поважні японці чи
молоденькі мусме (наймички), а чи

в) Рикша—людина з возочком,
що в Японії притить за „Ванька“;
таких „сам-погонич, сам-кінь“ у То-
кіо щось із 80.000.

Сучасна японська жінка з інтелігентного кола

дівтора—на обличчях привітна усмішка. Вза-
галі на всьому якесь печатка жіночости, щось
проглядає дитяче; проте іноді й мужність
японців сягає на високий щабель. Веселі япон-
ські вулички з немов картковими будиночками-
іграшками, починаючи з 8-ї години ранку
вкриваються різнобарвними постатями в якихсь
химерних кімоно, обі (японський широкий
пояс). Селянство, робітники, рикші часто-
густо снують по майданах голісінькі. Багато
вже японців носить звичайну європейську
одежу, особливо учні—хлопчики. А дівчатка—
ніби маки—ходять здебільша в старовинних
японських убраннях. Многоповерхові будинки,
от як центральний вокзал у Токіо, починають
поволі захоплювати все більшу територію і єв-
ропеїзують Японію, але багато де в чому
успішно провадиться японізація всього чужо-
земного. Цікаві—японські театри. На вулиці
не протиснутися скрізь юрбу. Перед дерев'я-
ним балаганом миготять фантастичні паперові
лихтарики, на двох великих бамбукових кіл-
ках начеплено силу різнокольорових з напи-
сами стрічок. В театрі замість лож та крісел
пороблено низку скриньок розміром в квад-
раті сажнів, з невисокими бочками. Щоб сісти
в таку „ложу“ треба перелізти низку чужих, бо
проходів немає.

Японський нарід охочий весело гуляти;
проте п'яцтва чи там хуліганства не буває.
Спочатку здається, що японці не мають зовсім
сорому: в лазнях великі басейни поділено
для чоловіків та для жінок лише шворочкою
й т. д. та це тільки на перший погляд, бо
справді ж японці народ культурний і має
здорові чуття.

Нарис Федора

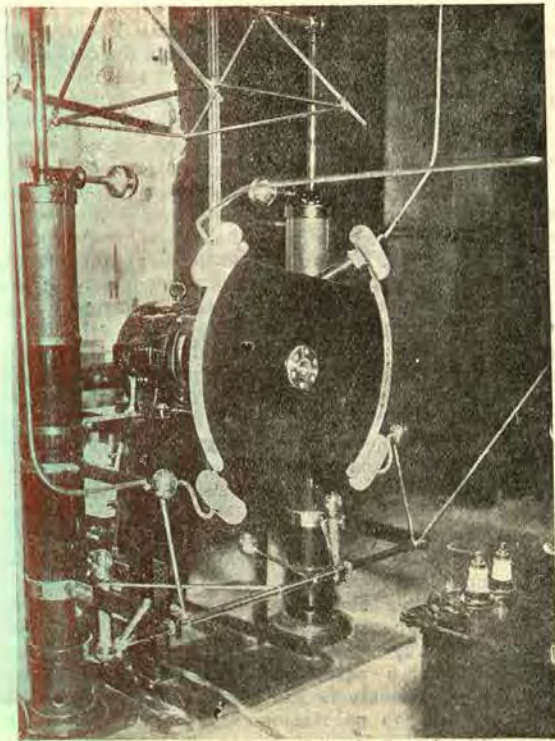
ТИХО в сірій кімнаті зі стінами, обшитими оливом. Коли засувається половина важких, теж олив'яних дверей, що повзуть на коліщатах, кімната відокремлена від зовнішнього світу, як манастир у глухому лісі. Холодним світлом поблискують нікельовані рурки - дроти з причепленими до них подібними до величезного кишенькового годинника вольтметрами й іншими вимірними приладами. Матово чорні аналог електричного бога—пульта з багатьма ручками, стрілками й циферблатами. В глибині кімнати за перегородкою „святая святих“ цього електричного храму, де перехрещуються всі дроти і, як велетенські цівки білих ниток, біліють ізолятори олійного трансформатора, а посеред них пишавється мотор з чорним диском, що нагадує збільшений в сотні разів мальтійський хрест кіно-апарату.

Сюди не проходять звуки зовнішнього світу. Давить тиша. Якось не хочеться сполохнути її шумом необережного кроку. Професор Мухін, порушуючи мовчанку, розповідає:

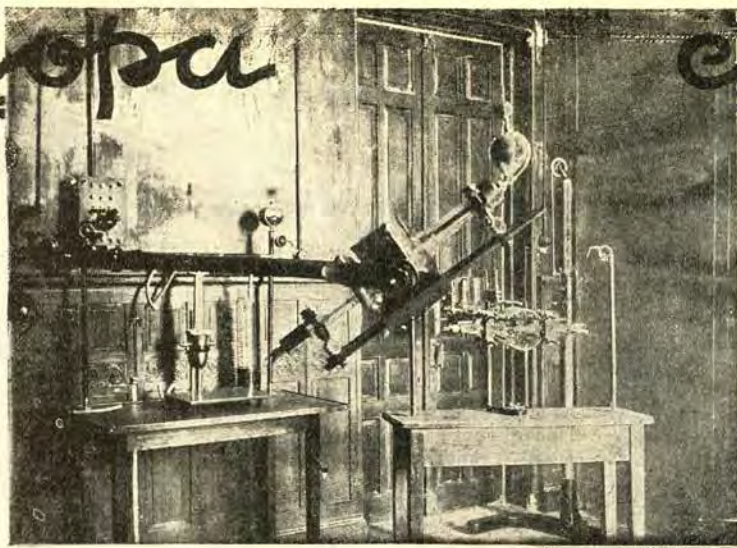
— Рентгенографічну лабораторію Українського Інституту Прикладної Хемії устатковано повніше й краще від усіх таких лабораторій у Радянськм Союзі. Дорівнюється їй могутністю лише лабораторія академіка Йоффе в Ленінграді, але й ту устатковано не так повно і не так добре. Навіть в європейському масштабі наша лабораторія,—одна з великих і добре устаткованих. Тут встановлено найновіші прилади, що являють собою останнє слово рентгенологічної техніки.

І справді, на полицях, на столах, у шафах—найрізноманітніші прилади. Тут і мініатюрні фотографічні камери без об'єктиву, що, здіймаючи протягом кількох годин метал, або інше тіло, освітлене рентгеновським промінням, дають фотографію структури металу, чи росташування часток тіла,

Фото А. Орловича

Трансформатор та мотор з комутатором

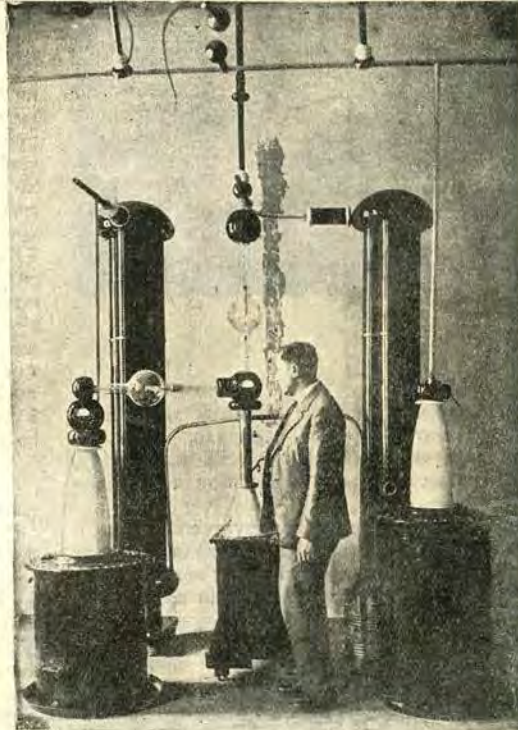
Великі рурки Куліджа. Їхні проміння настільки могутні, що пронизує сталь

ний струм у постійний рівний струм, потрібний для рентгенівських ламп. Моторно швидко мотор. Фоврверком скачуть блискавки-іскри. Іскри шумлять, тріщать і ляскають. В повітрі, як після грози, звляється свіже пахно озону, але з неприємним смаком задушливих і шкідливих окисів азоту, що повстають під час проскакування іскор. Нарешті включається велика лампа в чий безповітряній середині струм породжує незриме, але потужне рентгеновське проміння. Проміння це пронизує наскрізь людське тіло, тінями відбиває внутрішні органи, пронизує дерево, камінь і метал. Всі, що перебувають у кімнаті, ховаються за надійний захист товстого олив'яного екрану і через віконце в ньому стежать за роботою проміння.

Тишу порушує лише голос професора, що глухо бреньчить у цій кімнаті з олив'яними стінами. Але ось включено розмикача, що пускає ток в установа. Кімната наповнюється страшним

Кан'чиби

шумом, виттям, гуркотом. Струм, біжучи по дротах, підвищується в трансформаторі до страшного напруження—140 000 вольт тепер він за незначну частку секунди може вбити й спалити людину. Шадено закритися лопатки диску на моторі. Лопатки несуть на собі заряди, перетворюючи змі-

Нове електроустаткування, що дає струм напруження до 260 вольт. Посередині—зав. рентгенографічною лабораторією проф. Мухін

Тут не дарма все обшито товстим оливом. Рентгеновське проміння таке дуже, що людина, коли воно потрапляє на неї, починає відчувати якусь неприємну надутість і незручність, а через пару днів по тілу у неї підуть страшні опіки. Незриме рентгеновське проміння тут робить багато чуд. Блискауча сталь, залізо, чавун, мідь прозорі для нього, як прозора для звичайного світла. Товсті плиткі стали до 12 сантиметрів завтовшки, плиткі, що їх не проб'є ніяка куля і що вчинили серйозний опір набовві, рентгеновське проміння легко пронизує, показуючи на картці найдрібніші розколинки, жолобки і порожнини, чисто так само, як видно пухирці повітря і шерби в шклі.

Як раніше, шукаючи хвороби рентгеновським промінням просвічували людське тіло, так тепер тут просвічують метал. Дивляться, чи не хорить він. Сталь так само стомлюється, і людина. Чесно пропрацювавши кілька років, вісь або бачок без усякої видимої причини лопається, і тоді від подуву він падає дах і на повній ході облітає колесо в автомобілі.

бував тому, що метал стомився. Найдрібніші зернятка—кришталі, що з них він складається, злилися в великі зерна, іноді зрими простим оком. Метал, зовнішньо міцний, стає крихким, як кістки старого діда.

Діагноз цієї страшної хвороби металу, як і діагноз хвороби людини, дає незриме рентгеновське проміння з безповітряної середини рурки, що ледве світиться. Всі відповідальні частини машин підуть сюди на іспит. Сюди принесуть і новенький авіаційний мотор, щоб дізнатись, чи можна йому довірити життя стани трактора, щоб не зупинився трактор серед поля і не бігав розгублено селянин, проклинаючи і машину, що через неї його смуга лишилася не зораною, і завод, що дав таку машину.

Ще сталь і інші метали прозорі для незримого, але потужного проміння найціннішого металу—радія. З маленькою рукою, де зальотовано солі радія, людина входить у величезний казан, вершок за вершком просвічуючи його стіни, намагаючи розколинити й дефекти всередині металу, дізнаючись, чи витримає казан нагніт кількох атмосфер, чи не вибухне він, зваривши живцем людей, що працюють при ньому. Ось на столі ця рурка з таким звичайним на перший погляд білим порошком. Якось не йметься віри, що проміння цього порошка пробиває товсту сталь стінок казана.

Так незриме й загадкове проміння, що на початку звалося Х-промінням, тепер приручено і воно лікує прозору для нього сталь й інші метали, як раніше лікувало тільки людське тіло.

ЗА ПРОЛЕТАРСЬКИЙ АВІОСПОРТ

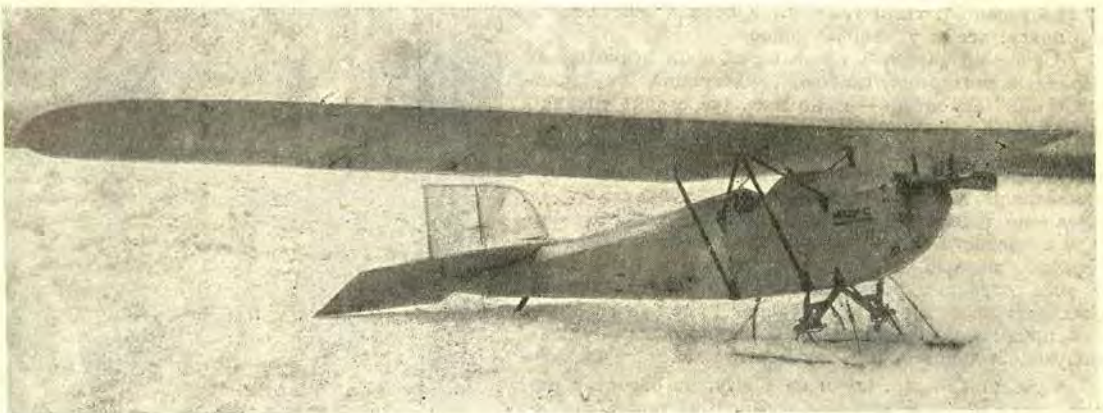
Страшенно туго посувається у нас розвиток авіоспорту. Це тому, що маси, звідки за нашого радянського ладу тільки й виростає якийсь широкий рух, не знають авіоспорту, не знають, що колективною працею його можна поставити і гарно і дешево. Роз'яснити це масам мав би Авіохем, але з 1923 року він надзвичайно енергійно агітував чисто за все—за моделізм, планеризм, аеросанізм, тільки не за авіоспорт. Витрачаючи значні кошти на цю непотрібну роботу, — він ще й звав її авіоспортом, а зародки справжнього авіоспорту залишав без уваги.

Найбільше ж панувала стара концепція: будівництво планерів (себ-то, по ширості — недетючих авієток) можна дозволити гурткам, а справжні авієтки може будувати лише гарно устаткований завод. Ну, а відомо ж, що заводам нема часу будувати авієтки, їхне призначення — будувати військові аероплани.

Внаслідок цього «злочинного кола» Авіохем, хоч і допомагав де-кому будувати авієтки, але допомога ця була аби-яка; завдання розвитку будівництва авієток по гуртках Авіохем не ставив, багато конструкторів працювало по різних кутках

України ізольовано, без технічної консультації і матеріальної допомоги, або—деякі щасливчики — зі злиденною допомогою.

Зрозуміла річ, що продукція не могла відзначитися високою якістю технічним поступом, рівняючи до закордонної. Замість розробляти авієтку як тип, за англійським підходом,—у нас переробляли в авієтки незграбні планери (бо що іншого міг

робити конструктор?). Наслідком такої роботи є авієтка „Марс“ конструктора Рильцева, перероблена з його ж планера.

Як така, вона мав всі хибні планери, в першу чергу незграбність розмірів, тендітність виконання то-що. Її заслуга —

однак—в тім, що вона таки полетить, і тоді можна буде в Харкові агітувати за будівництво справжніх авієток,—спрощених, полегшених, портативних і дешевих машинок для робітничого авіоспорту.

На наших фото—авієтка т. Рильцева і невеличкий гурток приятелів авіоспорту (з ліва на право т. т. Павловський (нач. харківськ. станції „Укрповітрошляху“) т. Харківчан (механік, що допомагав конструкторові), т. А. Касяненко, член Всеукради ТДО-Авіохему, т. Дикий, член ВУСПШу і автор цієї замітки.

Всесвіт 15/28
ср 11

Ларик

МАЛЯР ЖІНКИ СУЧАСНОГО ЗАХОДУ

Стаття М. Ланського

П. Крог

Уквітчаний лаврами героя він повертався до „дам“, ставав навколішки, демонстрував результати своєї „роботи“, а потім, у більш інтимній обстановці, посамперед пильно перевіряв цілість замків на „поясі незайманості“, що він його надяг на свою даму перед від'їздом.

Велика річ цивілізація! Дикунський Схід до такої „цивілізованої“, такої ганебної й образливої речі, як оці пояси, все ж у масі не дійшов.

Сучасний „лицар“, герой біржі, один з численних паразитів, модерний, глибоко „культурний“ та „цивілізований“ європець—чесно наслідув славні традиції минувшини.

Його „поклонення“ перед „дамою серця“, звичайно, теж набрало сучасних—форм. Його „даму“ одягають у найкращі досягнення текстильної, трикотажної та ювелірної техніки, найкращі художники—шевці та ювіліри сучасності. Його малярі, от як небіжчик Кірхнер з цілою школою наслідувачів, малюють його даму в усіх ступенях роздягненості, по всіх журналах, рекламах, афішах, коробках цукерок, пудри та гігієнічних предметів. На цих малюнках його дама—ідеал вишуканості, краси, рафінованості тіла.

Сучасний лицар, ідучи на біржу, не обгортає рукава свого піджака шарфом дами. Він також не вигукує її імені, коли наказує своїм агентам скупувати акції, знижені його агентами—все це річ даремна, романтизм. Він також не надягає на свою даму пояса незайманості,—це теж наївний романтизм за сучасної техніки.

Але ж він—лицар. Після перемоги він неодмінно заїде по дорозі купити своїй дамі подарунка, і солодкий відпочинок від „праці“ матиме у неї без ніяких романтизмів. А що до пояса,—то в кожнім „культурнім“ місті десятки й сотні приватних контор пропонують свої послуги для непомітного стеження за кожним кроком кожної дами. Так певніше.

Всяка жінка, досить вродлива, щоб її за жінку вважали кола найбільш „цивілізовані“, кола людей із соціальною кишенею, неодмінно мусить відігравати лише єдину відому роллю. Її тіло малюють, її тіло оздоблюють, виховують, за нього піклуються цілий штат професіоналів. Її душа—річ службова: просто для „культурного“ споживача приємно, щоб „знаряддя втіхи“ було в певній мірі оздоблено також і з цього боку.

Результат—жінка Кірхнера і тисяч інших співців її. Сучасна жінка західних журналів, реву, реклам—стрижена, з вузькими стегнами, плесковата як дошка, цілком нездатна породити здорову дитину,—це жінка, спеціально культивована для одної-однієї мети. Це—смак сучасного культурного європейця і жінка до нього мусить себе пристосовувати всіма засобами.

Тисячолітнє рабство жінки зовсім не є прикритим привілеєм некультурного Сходу. Різниця між Сходом і Заходом у цій справі дебільшого формальна, зовнішня. Некультурний Схід врешті чесніший і одвертіший ніж висококультурний Захід.

Лидерство в методах закріпачення жінки тут, на Заході, пишню розсвітло ще в середні віки, в еподу так званого лицарства. Кожен лицар во ім'я своєї „дами“ ладний був кожної хвилини настрикнути на списа другого лицаря, слабшого за себе. І з шарфом цвіє дами на руках лицар ходив „визволяти могилу господа“, руйнував, грабував, гвалтував, захищав віру християнську і т. д.

Жінка—робітниця, сестра, мати й дружина робітника—у справа цілком інша. Коли вона гарна, її „кар'єру“ охоче допомагають їй зробити десятки доброзичливих культурних чоловіків. Але коли—вона стане лише за модель художниці Кет Кольвіц: виснажена каторжною роботою, дітьми, голодом і холодом, стара баба в 30 років.

Молодий норвезький художник Пер Крог (Per Krogh) обирає своїми моделями жінок дрібно-буржуазних кіл, а також повіємемент декласований.

Крог ще більше звужує свій кут зору тим, що бачить своїх моделях лише наслідки того стану жінки, що в ньому вона перебуває на Заході: політично-економічна залежність, безправність і т. і.

Недаремно Крог вибрав саме ці кола: жінка тут працює часто дуже тяжко, але водночас її матеріальний стан трохи кращий за стан чисто пролетарської жінки і це дозволяє їй у певній мірі наближуватись і до „культури“, прагнути до неї і користуватися де-якими з її „досягнень“, от як шовкові панчохи, стрижене волосся, лакові туфлі. Жінка Крога певній мірі синтетична: ми бачимо справжню нужденність життя в її грубих руках, у незграбній відряжкої праці показують її батьків її постаті, в обличчі з міцними щелепами і д.,—і в той же час ця жінка, так неподібна зовнішньо до рафинованого цукерчаного „ідеалу“, найяскравішим чином виявляє з повною одвертістю цю основу буття „ідеальної“ жінки,—це сама вона, ця жінка, ховає під лаком своєї рафінованості. Жінка

На сходках

Мал. П. Крог

Крога—це портрет Доріяна Грея в відношенні до „нової“, модерної сучасної жінки Заходу.

З цього начеб-то звузнення поля діяльності виростає надзвичайна міць Крога. Наслідки сучасного соціального стану жінки, що він їх зумів побачити в своїх моделях, він показує з такою нечуваною силою, що його картини стають ляпасом „цивілізації“, матері цих наслідків.

Своєрідних і цілком нових іноді заходів вживає Круг. Звер-

ність, наприклад, увагу на очі його „Лазети“,—чорні порожні плями. В цих очах нічого людського не лишилося. В них згадало нічого живого навіть нема—порожняч. А це очі зовсім молодої дівчини.

„Танцівниця“. Зверніть увагу на контраст між „привабливим“ безсоромним жестом її і виразом виснаженого тупого обличчя. Згадайте, що ця жінка за професію має звеселяти людей з грішми, що розважаються по шапитанах, — вам стане

страшно від таких веселощей. Картина „На сходах“ трохи нагадує твори Фелісьєна Ропса реалізмом змалювання тіла. Але внутрішній зміст, непорівняна виразність цієї міцної, ширококостої, лютної, тупої і п'яної самиці далеко лишають позаду роботи Ропса. Не менш виразні і не менш жахливі і решта картин Крога. Можливо, що в усій історії малярства один лише Гойя досягав такої яскравості виразу. Але в той час коли Гойя для своїх задумів вигадував часто фантастичні теми і фантастичних людей, Круг ніде й виразу не відривається від реального життя.

І та реальність, що він зумів побачити в сучасній культурній Європі, часто жахливіша за всі потворні химери й примари Гойї.

Бо те, що ми бачимо у Гойї, ми можемо вражати за плід його яви,— можливо, й, хорої. Круг не дає спроби вдатися до такого оптимізму—він надто реальний, надто переконливий що до справжнього існування його персонажів.

Дружня бесіда

Мал. П. Крога

КРАСНОКУТСЬКИЙ СЕЛЬБУД

Назву культурного вогнища на селі цілком виправдує Краснокутський сельбуд. Справно працюють найактивніший, звичайно, хоровий та драматичний. Цей гурток чималої слави зажив собі по селах району, показав себе навіть і в столиці в день десятих роковин Жовтня. Молодь краснокутська надто охоча до співів, прагне будьякої школи. Про це подбав завхоргуртком. Тавовним підходом об'єднав усю співочу молодь, що дістає здорову громадську музичну освіту тут, при сельбуді. Нещодавно хор краснокутський дістав навіть запрошення на гастролі до Харкова. Підібраним репертуаром хор цей чималу культурну роботу провадить серед населення. Обслуговує сусідні села—виступав на Пархомівській, Костянтинівській худобарнях, по слободах—Мурафі, Козівці. Всюди зустрічаюгь як найприхильніше. Хор обслуговує революційні свята, різні кампанії. Тільки нещодавно відбувся тут на сході цікавий концерт, присвячений засівкампанії. Працюють і інші гуртки—драматичний, музичний, особливо стрілецький. А радіоаматорів у нас тут у Краснокутському, чи не більше ніж в інших. Матеріальне становище сельбуду скрутно, що безумовно гальмує успішну роботу. Немає й нот, бракує п'єс, бібліотека квола. Будище маленька, надто характерна риса, будище типова для села. Бачите, службовці—профспілчанам у Краснокуті заманути мати свій окремий клуб, і вони мають заможкшення досить таки добре, завідуючого, село, бібліотеку, плакати. Замість того, щоб з'єднати культурні сили їх тут недо- речно розпоршуеться...

бовці—ніяк не можемо, з-за „принципа“ не можемо (ой і лихо з тими принципами!). А можна було б від „принципів“ по-

Селянський хор при сельбуді. Керівник—М. Григор'єв

Між сельбудом і клубом антагонізм. Приєднуйтеся, записуйтеся з нами, — кажуть сельбудовці. Ні, — кажуть профспі-

лчанам одмовитись тоді справа культурної роботи на селі напевне покращала б. **К. Подолянин**

„Мерзкое следствие по Харьковскому гнусному делу“

Харківські обивателі почали святкувати 1 травня ще за царя Павла I-го.

Там, де закінчувалося місто, розпочинались ліси й багнища. Правило загальне, і Харків із цього погляду теж не виняток.

На майдані, де тепер поштова контора, а колись був головний почтамт, самотньо стояла Вознесенська церква. За нею був лісок—загородне місце, де любили чиновні люди, міщане, а навіть вельможне панство—відпочити на „лоні природи“.

А 1-го травня—особливо. Пікніком—ситою їжею і гоїмим питтям—зустрічали росквіт природи.

Про ці пікніки історик краю Цебриков дав коротке, але дуже образне уявлення: „чиновные люди такого края делали при сем случаи угощения, кои простирались до пресыщения в ядении и питии“...

Згадуючи про святкування 1-го травня 1800 року, про свято, що стало причиною трагічних подій для Харкова, Цебриков спокійно відзначає: „Таким же образом торжествовавшие тогда сей майский день чиновные особы, военные и штатские, перессорились и передрались“...

Отут саме й починається трагікомедія.

Вранці молодшиці, з ношею своєю до міста прийшовши, на дверях Вознесенської церкви наклеєний аркуш паперу знайшли. На цьому папері п'яні морди одне одному загрожували. А під малюнком підпис: „Нечего дивиться: каков поп, таков и приход“.

В додаток до ілюстрації невідомий імпровізатор приписав ще й вірша, характеру хоч і не дуже цензурного, так уціп-ливого.

Про цікавий малюнок „хахлушки“ дали знати паламареві; паламар—попові Фотієву, а там і пішло: до городничого, губернатора і нарешті до Павла I-го.

Слобідсько-український губернатор Сабуров був особа не аби яка. Про нього в паперах Г. С. Чирикова, що пильно вивчав історію Слобідської України, в дуже цікаві дані: „О Сабурове рассказывали, что он раз'езжал по губернии, по старости и дряхлости в шлафроке, а по геральству—со звездами и орденскими лентами через плечо“...

Так оцей самий достойний муж, начальник цілої країни, мудро збагнувши суть справи, зрозумів, що гумор злочинного й зухвалого автора сягає далі, ніж до особи губернатора, що влучає він просто до Павла I-го.

Зметикував Сабуров, що справа дуже серйозна і написав до Петербургу.

Обмежений, жорстокий і мстивий Павло I-й вразу надав цій історії надзвичайного характеру. До Харкова надіслано було цілу слідчу комісію, аж з двома сенаторами.

В Харкові провадив слідство сенатор Нелединський-Мелецький, а в Петербурзі—Фірс.

Завели серйозне дізнання. Звалось воно „мерзкое следствие по Харьковскому гнусному делу“

Там, де колись була друга чоловіча гімназія, а тепер трудшкола, поруч біржі праці, навпроти Благовіщенської церкви, було те таємниче приміщення, де провадили слід-

„Присутственные места“ й стара дзвіниця. Отут і було, з наказу Павла I-го поставлено шибеницю

ство. Але цим справа не обмежилася. Попа Фотієва, „хахлушка“ та ще якусь генеральшу, запідозрену в вільнодумстві, везли до Петербургу. Допитував їх сам Павло I-й.

Попа Фотієва відшмагнули, а „хахлушка“ пощастило вернутися до дому якось небитими.

„Чули: щось читали, та ми нічого не знаємо“—отакі б'єтер їхні свідчення. Своєю „дивною“ мовою вони насмішили царя-самодура і через те уникнули розправи.

Надіславши до Харкова сенатора, Павло I-й прислав наказ й указа.

Він наказав поставити на майдані, де тепер собор, шибеницю та оголосити мешканцям, що коли до призначеного терміну не буде викрито злочинного автора, шмагатимуть кнупрі кожного десятого харківського обивателя, усіх зашлють у Сибір, а місто зруйнують...

Не любив шуткувати Павло... Всього можна було сподіятися від жорсткого самодержця, отже й загрозу його прийняли харківчане, як цілком реальну можливість.

Хмари чорні, хмари грізні насувалися з Петербурга.

На шибениці—опудало Павла I-го

Поставлено шибеницю, перелякані чекали, що з цього брос Темна ніч та брудні, неймовірно брудні вулиці ховали жахливі таємниці.

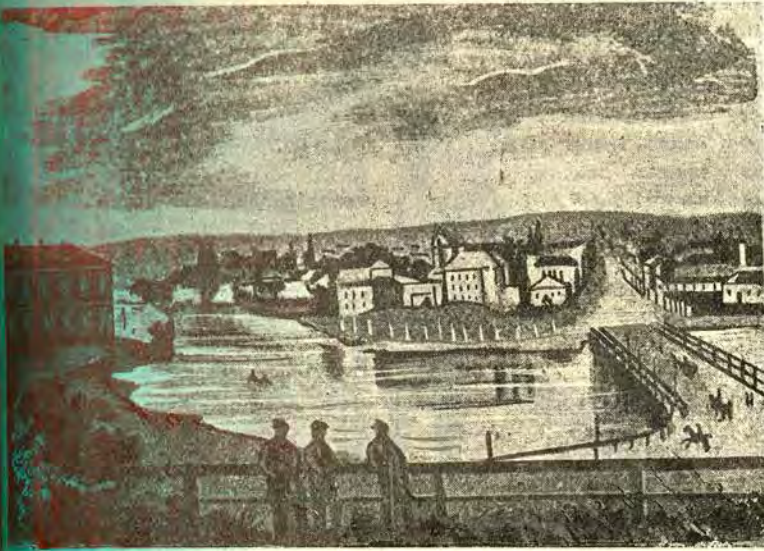
Це було великим постом. Чекали кари, від широкого серця молилися в соборі. Не тратили надії, що знайдеться винувати великого лиха, і молились. Упали на чудо—і молились.

В той пам'ятний піст, у ті молетовні й скорботні дні, жана творче проміння сонця, що завжди радісним ранком змінить науплені харківські ночі, тяжкої завдало туги, страхом і тремтом навіяло.

Невгамовний гуморист і каверзник, ночи харківської—песа крмшнього не побоявшись—на шибенці повісив... опуд-

Вид аза Нечечі на початку 19-го віку

30 роки 19-го віку. Вид на Катеринославську вул. в набережній Лопані

імператора Павла I-го. Знову реляції до Петербургу—і вже справжнісінька паніка. Деякі мешканці вже й тікати почали, інших, безпечніших місць шукаючи.

Перелякані тремтіли і кари чекали. Час черепахою посувався. Місто насторожилось, притихло. Усі думки, всі помисли були в Петербург. Старанно кладуть поклони в соборі, без перестанку моляться єпископу Сулима.

Підчас молебна влітає в собор фельд'єгер з Петербурга. В руках—пакет. Зрозумів Сулима, зрозумів народ, що в цьому пакеті їхня доля. Затаїли дух, незрозумілі шепчуть слова, тремтіння сонним струменем увесь собор утото проїшло. Не з хоробрих і сам єпископ Сулима,— боязкий був „преподобний“. Трусяться руки, немаліткі зміють, ледве стоїть, віяк пакета не розпочатає. Передав його дяконові. Відваги великої набравшись, силою професійної дисципліни, дякон буд розпочатав пакета і гучно клим виголосив...

„Маніфест про вступ на престіл Олександра I-го. Так розвіялася хмара, опало напруження. Минуло місто розправа і легло на шляху народ.

Збереглося два укази. Павла I-го і Олександра I-го. Один у паперах Чирикова, другий наведено в № 5 „Русской старини“ за 1876 рік.

Укази ці кидають деякий промінь світла на всю історію.

Ось наказ Павла I-го.

„Господин генерал-майор Кишенский. Получил я донесение ваше от 28 января о дезерции полка вам в веренного ундерофидера Мишкова, то повелеваю употребить все возможное старание для отыскания его, а когда пойман будет, не производя над ним никакого следствия, наказав кнутом и вырезав ноздри, сошлите в Нерчинск на каторгу. Пребываю к вам благосклонным Павел. Февраля 14-го дня 1801 года в Михайловском Замке“.

А оце й другий—Олександра I-го:

„Господину генерал-майору Кишенскому предписывается оставить без исполнения данное ему повеление от 14-го февраля 1801 года касательно наказания унтер-офицера Мишина. Александр. Марта 13-го дня 1801 года. Петербург“.

Ці укази—читаємо в паперах Чирикова—були на ім'я мого діда Миколи Федоровича Кишенського, тоді, як він командував полком, мабуть гусарським Годлевського, опісля перейменованим в Олександрівський полк, росташований у Харкові. Унтер-офіцер Мишков або Мишин, до кого стосуються ці укази, може й в той самий салдат, що про нього в Харкові зберігся такий переказ: на дверях Вознесенської церкви знайдено було карикатуру на імператора Павла I-го з образливим написом: „... Про винуватця каверзи з опудалом більш-менше точних відомостей не зберіглось. Поголовка приписув це поміщикові Подгоричані.“

Але хто б не коїв цих ушіпливих каверз, безсумнівно залишається одно: цей зухвалий жарт міг багато натворити лиха місту. Обидвом випадкам надавано величезного значіння. Видно це хоча б з того, що ледве вступив на престіл Олександр I, він зразу видав указа про скасування кари Мишкову.

Центр Харкова на початку 19 го віку. Оригінальний малюнок зберігається в музею Слободської України ім. Сковороди

Очевидно, цієї події серйозно цікавилась „державна думка“, коли це навіть примусило її відірвати на якийсь час свою увагу від святкових турбот, зв'язаних зі вступом на престіл.

В. Івогін

ПОПРАВКА

В попередньому № 14 „Всесвіта“ було пропущено прізвище автора оповідання „Два журналісти і одна Айша“. Автор цього оповідання—Л. Величко

Редакція

„ДОН-КІХОТ“

у державному театрі для дітей

ОСНОВНЕ завдання театру для дітей—організувати емоції своїх глядачів на театральному матеріалі, просякнутому класовим змістом. Це має допомогти дітям виробляти розуміння ідей класової боротьби, формувати здоровий життєвий світогляд взагалі. З другого ж боку, Театр для дітей не обмежується лише темами класової боротьби. Він ставить собі за завдання знайомити свою аудиторію також і з творами класиків, з видатнішими театральними творами. В порядку здійснення цього завдання минулого сезону Театр для дітей ставив „Одруження“—Гоголя, цього ж року ще збирається показати „Ревізор“.—Нещодавно театр виставив „Дон-Кіхота“ за Сервантесом,—обробку роману для театру перевели Б. Зон і Гавський.

Проте, свого „Дон-Кіхота“ Театр для дітей показує в трохи парадоксальній одежі, скроєній на потребу школярського дня. Сервантес у „Дон-Кіхоті“ хотів лише висміяти певне потворне явище свого часу—мандрівне лицарство і захоплення лицарськими романами. Але його роман найшов далеко за рямці цього завдання: Сервантесові вдалося глибоко заглянути в суть великого конфлікту між ідеальним прагненням деяких натур і неможливими переможними умовами справжнього життя.

„Театр для дітей“ своїм глядачам дає з „Дон-Кіхота“, лише одну „мораль“—правда, мораль для дітей певного віку корисна й потрібна, але мораль, як на багатий змістом роман, трохи однобічна. Сценічна переробка зовсім не показує того позитивного, що високо піднімає Дон-Кіхота над його оточенням—його, приміром, ігнорування матеріальних вигод і благ ради досягнення своєї мети, того гарного впливу, що його роблять так вперті й чесні люди, хоч і які вони смішні в своїх непрактичних поривах, на вузько-еготистичних обмежено практичних людей (такий вплив Дон-Кіхот зробив на Санчо-Пансо). Показати дітям Дон-Кіхота тільки людиною, що божеволіє від читання авантурницьких романів і починає шукати пригод та вигадувати різні безглузді чудернацькі історії, вивести й намалювати лише такого Дон-Кіхота—значить показати тільки „половину“ справжнього Дон-Кіхота. Обмежитися з приводу „Дон-Кіхота“ лише одним висновком—діти не читайте

поганих книжок на зразок „Графині Тарської“ чи „Нат Пінкертон“ (перед глядачем виступають і самі ці книжки)—значить звужити й зменшити зміст і значіння знаменитого твору.

Дон-Кіхот—Вендт, ліворуч Санчо-Пансо—Уманець, жінки—Полуян і Блюм. Внизу—ліворуч, дівчата—Шулькевич і Рос, праворуч, хлопчики—Бусулаєва і Мудра

Не зважаючи на таке звуження завдань що до трактування театру матеріалу, спектакль „Дон-Кіхот“ в театрі для дітей зроблено зі знайомих умов сприймання театральних довища дитячою аудиторією. Спектакль оформлений як оперета, тут багато музики, танців, співів, трюків і жвавого, веселого руху. Така аудиторія щиро й багато сміється над пригодами Дон-Кіхота та над тівками його хитрого слуги Санчо, задоволенням дивиться на барвисте видовище, створене театром.

Отже, цей спектакль не повчальний розважає. Режисер, композитор, художник багато приклали зусиль, зробити для своєї аудиторії цю вагу як найприємнішою.

Здається ми не помилились, скажемо, що й актори Театру для дітей у веселому жанрі почували найвільніше, в кожному разі тут добре підхопили жвавий темп спектаклю, захопилися його веселістю, цій настрій знаходить повний відгук у аудиторії.

ЕЖЕМЕСЯЧНЫЙ ЖУРНАЛ

„МОДЫ“

Более 120 фасонов ПЛАТЬЯ, ПАЛЬТО, БЕЛЬЯ. — Красочное издание.

Беспл. прилож. — выкройка в натур. величину. Цена на 12 м.—16 р., на 6 м.—8 р. 50 к., на 3 м.—4 р. 50 к.

Отдельный № 1 р. 75 к.; наложенным платежом 1 р. 95 к.

ЕЖЕМЕСЯЧНЫЙ ЖУРНАЛ

„ДОМАШНЯЯ ПОРТНИХА“

Новейшие фасоны, чертежи, 25 выкроек, рисунки для вышивания, САМОУЧИТЕЛЬ кройки, шитья и рукоделий. Детский отдел (обучение детей шитью) и проч.

Цена на 12 м.—10 р., на 6 м.—5 р. 50 к., на 3 м.—3 р.

Отдельный № 1 р. 25 к.; наложенным платежом 1 р. 45 к.

ТРЕБОВАНИЯ И ДЕНЬГИ НАПРАВЛЯТЬ: Москва 9, Тверская, Георгиевский пер., д. 2, ИЗД-СТВО „РЕКОРД“ ОТДЕЛ ЭКСПЕДИЦИИ

ДОМАШНИЙ ЭЛЕКТРОТЕХНИК

САМОУЧИТЕЛЬ

Устройство домашнего освещения, звонков, сигнализации, телефонов. Изготовление гальванических элементов, аккумуляторов, трансформаторов, выпрямителей. Радиоприемные установки, детекторные, ламповые с антенной и без антенны. Электрооборудование клубов и изб-читален, установка проекционных фонарей и кино-аппаратов, электрооборудование КЛУБНЫХ СЦЕН и проч. с 138 рис. и пояснит. чертеж. Цена 2 р. 75 к. с пересылкой.

Книжный склад „КНИГОВЕД“, Москва 19, ул. Герцена, № 22, БИС.

НОВИНКА

НОВИНКА

ИЗБАВИТЬСЯ

НАВСЕГДА

от мозолей, бородавок и пота

МОМЕНТАЛЬНО

от крыс, мышей, клопов тараканов и др. паразитов может каждый только

„продуктами Л. Г Л И К А“

1. „Эксоль“ уничтожает мозоли и бородавки с корнем и безвозвр. Р. 2. — к.
2. „Javo!“ — рад. средство от пота . . . Р. 1. 90 к.
3. „Клоппи“ — уничтожает клопов в 15 минут. Р. 1. 75 к.
4. „Клоппи“ — тройной размер . . . Р. 3. 50 к.
4. „Тараканон“ — истребляет тараканов в сутки Р. 2. — к.
- „Тараканон“ — двойной размер . . Р. 3. — к.
5. „Крысомор“ — радикально истребляет крыс и мышей . Р. 2. 50 к.
6. „Антипаразит“ — идеальн. средство от вшей и блох . . Р. 1. 50 к.
7. Краска для метки белья несмываемая Р. 3. — к.

Цены указаны с УПАКОВКОЙ и ПЕРЕСЫЛКОЙ.

Качество продуктов гарантировано. Заказы высылаются немедленно по получении их стоимости.

При чем, если заказ достигает суммы Руб. 5. — дается скидка в 15%.

И. В. ТОЛЫЦ.

Адрес: Москва, Мясницкая, Кривоколенный переулок, 1. Почтовый ящик № 980.

К СВЕДЕНИЮ

ПОСТУПАЮЩИХ В ВУЗ'Ы

Вышла в свет новая книга

РЕШЕНИЕ ЗАДАЧ

по алгебре, геометрии и тригонометрии, предлагавшихся на экзаменах в ВУЗ'ы, с предисловием Ю. Д. Соколова.

Научн. сотр. украинск. Акад. Наук. В книге указаны подробные решения и анализ 203 задач с 56 чертежами в тексте. — Цена 1 руб. 20 к., с пересылкой 1 руб. 50 к.

Имеется в продаже в книжной торговле, Харьков, Сергиевская пл. № 1 у Лопанского моста вначале улицы Свердлова. По письменному требованию высылается немедленно наложенным платежом.

ИСКУССТВЕННЫЕ ПАЛЬМЫ

ОТ 3-х РУБЛЕЙ

высылаются наложенным платежом

Ковторская ул. (Краснооктябрьск.) № 5 Рыбальченко

ЖЕЛАЕТЕ СОХРАНИТЬ ЦЕННОСТЬ ВАШЕГО ИНСТРУМЕНТА —

Производственная ЧАСТЬ ГОСМУЗПРОФШКОЛЫ

Харьков, ул. К. Либкнехта, (бывш. Сумская) 34.

ПИАНИНО, РОЯЛЕЙ. Настройка 4 руб., ремонт из

лучших материалов, полировка, покупка, продажа, комиссия, консультация, поручения иногородних, выезд в провинцию. РАССРОЧКА.

домр, мандолин, гитар. Клубам, школам, детдомам,

воинским частям — скидка. Поступили в прод. рояли и пив. лучш. фирм,

ЗВОЕВРЕМЕННО РЕМОНТИРУЙТЕ В НАШЕЙ МАСТЕРСКОЙ.

В = С = Е = М

ГОСУДАРСТВЕННЫМ
КООПЕРАТИВНЫМ И
ЧАСТН. ОРГАНИЗАЦ.

Запомните, что самые ЛУЧШИЕ и ДЕШЕВЫЕ ЗЕРКАЛА

имеются на вновь открытой государ-
ственной зеркальной фабрике

„Красный зеркальщик“

при Харьковском Комборьбесе

Адрес: Дмитриевская 29, телефон 46-51

1-я В ХАРЬКОВЕ СПЕЦИАЛЬНАЯ
ЛАБОРАТОРИЯ

„ДИЕТИЧЕСКОЕ ПИТАНИЕ“

Натуральные, лечебные, очи-
щенные и профильтрованные

ПИВНЫЕ ДРОЖЖИ

ЕЖЕДНЕВНО СВЕЖИЕ

(жидкие и в таблетках)

Вернейшее средство от малокровия,
фурункулеза, чирей, прыщей, нарывов,
худосочия, неврастении, кишечных и др.
заболеваний. Признано лучшими про-
фессорами Ленинградск. клиник и больниц.

— Отпускаются —

по рецептам и без рецепта врача.
Харьков, ул. Свердлова, (б. Екатерино-
славская) № 19. Иногородним высыл.
в таблетках не менее 12 трубок при
здатке в 2 рубля.

Сергиевская пл. (бывш. пом. передв. музея) СЕГОДНЯ и ЕЖЕДНЕВНО
с 10 часов утра до 11 часов вечера

ОТКРЫТА НАУЧНО-ПОКАЗАТЕЛЬНАЯ ПЕРЕДВИЖНАЯ

ЗООВЫСТАВКА

ЖИВЫХ ЗВЕРЕЙ.

На самое короткое время пребывания в Харькове,
дабы дать возможность посетить выставку

широким массам,

Цена за вход 20 коп.

КОРМЛЕНИЕ ЗВЕРЕЙ АККУРАТНО В 8 ЧАСОВ ВЕЧЕРА

Ответственный руководитель Л. Г. ИВАНОВ.

Цена
санжета
400 грамм 11 коп.

ТРЕБУЙТЕ
ВО ВСЕХ МАГАЗИНАХ
ЦРК и ТПО

Остерегайтесь
подделок!

ВНИМАНИЮ ДОМАШНИХ ХОЗЯЕК, ЛЕЧЕБНЫХ и ПРАЧЕШНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ!!!

Выпускаемый гострестом Харгоскомбинат

СТИРАЛЬНЫЙ МЫЛЬНЫЙ ЩЕЛОК „ЭКОНОМИЯ“

(6. УКРАИНКА)

содержащий обильное количество жиров

ЦЕЛИКОМ ЗАМЕНЯЕТ МЫЛО и ЩЕЛОК, сохраняет белье и придает ему исклю-
чительную белизну при незначительной затрате труда и времени. Для удобства лечеб-
ных заведений, прачешных и яслей трестом выпущен указанный МЫЛЬНЫЙ щелок
в 4 кил. пачках по 30 коп. за килограмм.

Высокое качество настоящего мыльного щелока подтверждено многочисленными
анализами институтов им. Карпова в Москве прикладной химии и товароиспытательной
станции Харьковского Технологического Института.

При точном соблюдении способа стирки, указанного на

:: :: коробках, получите исключительный эффект :: ::

ХАРГОСХИМКОМБИНАТ.

Цена
санжета
250 грамм 11 коп.

ТРЕБУЙТЕ
ВО ВСЕХ
АПТЕКАХ и МАГАЗИ-
НАХ САНИТАРИИ и ГИГИЕНЫ

Обращайте внима-
ние на нашу
марку!